A°. 1859. N°. 290.

DINGSDAG 6 DECEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT, Dingsdag 6 December.

De brief van keizer *Napoleon* dien men onder Parijs zal vinden, heeft nog al gunstigen indruk gemaakt, en de dadelijke vrees voor ernstige moeijelijkheden tusschen de Westmagten op den achtergrond geschoven. Men zal van beide zijden de kusten blijven wapenen, de arsenalen vullen, en alles voorbereiden, om, als de strijd eens mogt uitbreken, dien zoo vreesselijk en vernielend mogelijk te maken; werkelijk zou de korte Italiaansche oorlog, met zijne afgrijselijke slagvelden, weinig beteekenen bij een krijg tusschen Frankrijk en Engeland. Laat ons hopen, dat juist om wat zulk een krijg zou dreigen te worden, een moorden en vernielen, een verwoesten en vernietigen, dat kwaad nog verre in de toekomst zal blijven.

Omtrent het kongres meldt men, dat, behalve Pruissen, ook Rusland en Spanje hunne toetreding hebben bekend gemaakt. Engeland zal alleen als bewijs van hoffelijkheid zich door lord *Cowley* laten vertegenwoordigen, zegt de *Times*. De Britsche ministerraad heeft ten slotte geoordeeld, dat lord *Palmerston's* tegenwoordigheid te Londen bij de Parlementsopening nog noodzakelijker was dan te Parijs.— De *Nord* heeft berigt, dat graaf *Rechberg* bij de uitnoodiging tot deelneming aan het kongres eene cirkulaire of nota zou gevoegd hebben tegen de overdragt der volmagten van den prins *van Carignan* aan den heer *Buoncompagni*. Uit Parijs wordt dit ontkend. Intusschen doet de schikking, gelijk die thans is gemaakt, in 't geheel niet denken aan een in bezitnemen door Sardinië; het was zelfs juist dit, waarover baron *Ricasoli* bezwaren had, dat de lastbrief van den heer *Buoncompagni* eerstens niet wettig genoeg scheen, en ten tweede, dat Sardinië niet genoeg aan Midden-Italië verbonden werd. De baron verlangde, dat de pro-regent als vertegenwoordiger van de Sardinische regering zou optreden, opdat hij niet ontaarden kon in een werktuig, om aan de beslissingen van het kongres gevolg te geven, welligt zelfs in strijd met de wenschen, door de nationale vergaderingen openbaar gemaakt. Dit moest men trachten te voorkomen, en daarom is aan de verdeeling der Cis- en Trans-Apenijnsche gewesten vastgehouden. Vooral de bijeenvoeging van de Legatiën bij Parma en Modena, onder één bewind, doet de zaak van Midden-Italië eene schrede vooruitgaan, en zal het moeijelijk maken, den Paus zijn wereldlijk gebied, zonder geweld van wapenen, in zijne volheid te hergeven.

De zaak van Hongarije wekt meer en meer de belangstelling, zoodat zelfs de Fransche liberale partij er zich mede bezig houdt, en de zaak van Hongarijë en de zelfstandigheid van dat koningrijk verdedigt. Men mag dat opmerkelijk heeten. — Men zegt, dat de Oostenrijksche gezant te Parijs reeds den wensch zou hebben te kennen gegeven, dat de pers werd gewaarschuwd, zich op dat gebied niet te ver te wagen. Welligt is de Fransche reg. tot zulk een bewijs van hare welwillendheid te minder geneigd, omdat zij in zake de in beslag genomen brochure van den heer *E. de Girardin*, waarvan wij in der tijd breedvoerig hebben gesproken, in 't ongelijk is gesteld. De regtbank heeft beslist, dat er geene termen waren voor eene regtsvervolging, en de in beslag genomen exemplaren zijn teruggegeven.

Uit Amerika zijn allerlei berigten. In Mexiko zou *Santa Anna* weder als president zijn uitgeroepen. — In la Plata trekt *Urquiza* zegevierend tegen Buenos Aires op. — Op Haïti is eene soort van veiligheidswet afgekondigd. — Het Britsch eskader heeft de wateren van San-Juan verlaten; die zaak schijnt dus nog geen ernstigen loop te zullen nemen.

De sinds eergister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Maandag. Berigten uit Marokko tot 30 Nov. houden in, dat dien dag een gevecht tusschen de Mooren en Spanjaarden is geleverd.

Volgens eene depeche van *O'Donnell* hadden de Mooren 500 dooden en 1500 gewonden. Men had geen krijgsgevangenen gemaakt. Deze depeche meldt ook, dat bij den aanvang van het gevecht de Spanjaarden 88 dooden en 644 gekwetsten hadden, terwijl er 73 kneuzingen bekwamen.

Generaal *Zabala* heeft in den omtrek van het Moorsche kamp te Tetuan eene verkenning gedaan.

De uitnoodigingsbrieven voor het kongres zijn ontvangen.

Berlijn, Maandag. De *Staats Anzeiger* behelst de benoeming van den luitenant-generaal *von Roon* tot minister van oorlog.

Londen, Maandag. Het Engelsche eskader heeft San Juan verlaten.

Luidens berigten uit New-York van 23 Nov. hebben *Miramon* en *Marquez* zich met een roof van 2,000,000 dollars op een Engelsche stoomboot uit de voeten gemaakt. *Miramon's* leger heeft *Santa Anna* tot president uitgeroepen.

De *Times* zegt: »Het kongres begint nominaal 5, feitelijk echter 15 Jan.

»Alleen lord *Cowley* zal Engeland vertegenwoordigen, welks deelname meer eene internationale beleefdheid, dan een werkelijk deelnemen aan de beraadslagingen over Italië schijnt te zullen zijn."

Parijs, Maandag. De *Patrie* verzekert, dat de meeste mogendheden bereids hare adhaesie hebben geschonken aan het denkbeeld om een kongres te houden.

Heden is de zaak van de brochure des heeren *Emile de Girardin, Napoleon III et l'Europe*, voor den regter van instruktie behandeld. De uitslag is geweest, dat de regter heeft verklaard dat er geen grond tot regtsvervolging aanwezig was. Bereids zijn de in beslag genomen exemplaren der brochure teruggegeven.

De *Pays* meldt, dat Engeland tot het kongres is toegetreden. Daarentegen meent het blad te weten, dat de moeijelijkheden die tusschen Piemont en Toskane zijn gerezen door de aanstelling van den heer *Buoncompagni*, nog in geenen deele uit den weg zijn geruimd.

Londen, heden, Dingsdag. De *Morn. Post* zegt dat lord *Russell* niet op het kongres zal zitting nemen, en dat het twijfelachtig is of de Paus zich er wel zal laten vertegenwoordigen.

De *Daily News* verlangt, dat *Hudson* of *Seymour* naar het kongres zal gezonden worden.

In de Tweede Kamer-zitting zijn gister de diskussiën over de afdeeling onderwijs voortgezet, meer bepaald over de splitsing van leerstoelen aan akademiën, over 't middelbaar onderwijs en de werking der wet op 't lager onderwijs.

— Z. M. heeft aan den heer *H. W. Alma*, HDs. konsul te Marseille, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van *Frans Joseph*, van Oostenrijk.

— Tot offic. van gez. 2e kl. zijn bevorderd de offic. van gez. 3e kl. bij 's Rijks marine-hospitaal te Willemsoord *J. E. Muller*, *J. P. Losgert* en *N. C. Slegt*.

— Uit Weenen wordt gemeld, dat jl. Woensdag ter eere van Z. K. H. den prins *van Oranje* eene groote hofjagt is gehouden op het keizerlijk domein nabij Asperen, waaraan de keizer en al de te Weenen vertoevende aartshertogen, benevens een luisterrijke hofstoet hebben deelgenomen. Bij die gelegenheid heeft de prins het gedenkteeken, op het slagveld van Asperen opgerigt, in oogenschouw genomen. Generaal *Pateny* en een der adjudanten des keizers zijn den prins gedurende zijn verblijf in de hoofdstad van Oostenrijk toegevoegd. Z. K. H. zal, naar men verneemt, morgen Weenen verlaten.

— De verkiezing van leden der Tweede-Kamer in de kiesdistrikten Amsterdam en Dordrecht, ter vervulling van de vakaturen, die ontstaan zijn door het overlijden van den heer *Stolte* en door de benoeming van den heer *Sander* tot lid van het prov. geregtshof in Zuid-Holland, is bepaald op Dingsdag 27 December.

:— Uit 's Hage schrijft men ons: Naar den loop, dien de beraadslagingen over de staatsbegrooting voor 1860 bij de Tweede Kamer nemen, is het niet te verwachten, zoo als door sommige dagbladen is vermeld, dat zij deze week zullen kunnen afloopen. Integendeel, men ziet nog belangrijke diskussiën te gemoet over hoofdstuk VIII (*Dep. van Marine*) en hoofdstuk X (*Dep. van Oorlog*) terwijl ook de voordragt wegens de middelen voor 1860, naar men verzekert, stof tot diskussie zal opleveren.

— Volgens een schrijven uit 's Gravenhage aan de *Arnh. Ct.* zou de staatsraad *Holtius*, onlangs door Z. M. benoemd tot bewaarder der hypotheken van het kadaster en der scheepsbewijzen te Amsterdam, voor die betrekking bedankt hebben ten dage dat hij in funktie zou treden.

— Z. M. fregat **Wassenaar** is weder gereed, om in zee te stevenen, en wacht daartoe slechts de eerste gunstige gelegenheid. — De **Heldin** zou waarschijnlijk heden uitzeilen.

*— Uit Groningen schrijft men ons, dat uithoofde van het groot aantal zieken, dat zich in de koloniën te Veenhuizen bevindt, de offic. van gez. 3e klasse *J. van Lier* derwaarts is gedetacheerd.

— De *Arn. Cour.*, — die eerlijk genoeg was, om tegen de door de Tweede Kamer goedgekeurde regerings-ontwerpen voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen het woord te voeren, maar dat deed juist één dag nadat de zaak in de Tweede Kamer reeds was beslist, — wijst heden op het belang, dat de beslissing der Eerste Kamer over deze ontwerpen zal aanbieden. Het zegt o. a.:

»Wordt het ontwerp aangenomen, dan is daarmede tevens uitgemaakt, dat wij gedurende eene reeks van jaren al onze baten en overschotten uitsluitend in spoorwegen zullen moeten steken en andere verbeteringen, die zonder eene welvoorziene schatkist niet kunnen tot stand gebragt worden, tot over vijftig jaren uitstellen. Wordt het verworpen, dan zal waarschijnlijk, bij het op nieuw openen van onderhandelingen met de tegenwoordige koncessionarissen of met andere ondernemers, de Regering, om niet weder op dezelfde bezwaren te stuiten, zich op een ander standpunt moeten plaatsen. Wij laten de argumenten voor en tegen nu in hunne waarde; wij willen alleen wèl doen uitkomen, wat het votum der Eerste Kamer zal inhouden: de beslechting van de vraag, of het algemeen belang het meest bevorderd wordt, wanneer wij thans al onze krachten en hulpmiddelen geheel aan spoorwegen wijden, dan of het beter is, die krachten en hulpmiddelen te reserveren en ze ook voor andere aangelegenheden van algemeen nut beschikbaar te houden?"

*— Uit Leiden schrijft men ons:

»'t Loopt al meer en meer in het oog, dat de aanleg van spoorwegen onafscheidelijk schijnt van een strijd over plaatselijke belangen, terwijl de zorg voor het algemeen belang al verder op den achtergrond is geraakt.

Een krachtig bewijs daarvoor levert het *Dagbl. van Z.-Holland en 's Gravenh.* Er is koncessie gevraagd voor den aanleg van een spoorweg van Scheveningen op 's Gravenhage. Er loopt een gerucht dat de Hollandsche spoorwegmaatschappij eene koncessie verlangt tot den aanleg van eene lijn van Leijden op Woerden. — Men zou meenen, dat het algemeen belang er door werd bevorderd, als *beide* lijnen tot stand kwamen; al was het door eene konkurrentie van twee evenwijdige lijnen. Zou het immers zoo kwaad zijn, dat de mededinging zich openbaarde op dezelfde lijn, en onderscheidene krachten zich daarop ontwikkelden?

Maar neen: Men hoopt, dat de eene koncessie zal worden toegestaan en de andere geweigerd, in plaats van te wenschen dat beide lijnen tot stand komen. Men vreest, dat het ééne plan het andere zal verdringen. Men roemt het voordeel dat de lijn op Gouda geeft door een korter en direkter weg naar Belgie en N.-Brabant voor te bereiden, maar zwijgt van het nut, dat uit de lijn van Leijden op Woerden zal geboren worden.

Het beginsel, om de hoofdlijnen door de ondersteuning van het rijk tot stand te doen komen, de onderscheidene vertakkingen en aansluitingen aan den bijzonderen ondernemingsgeest over te laten, is immers op zich zelf reeds hoogst aannemelijk en aanbevelenswaard?

Alleen dan, wanneer men de ondersteuning van de schatkist inroept, kan er sprake zijn van een voorkeur, die de eene aanvrage boven de andere verdient.

Ieder, die eene koncessie aanvraagt, moet weten, of hij tot de uitvoering in staat is, en, of er vooruitzigt bestaat op het genot der berekende winsten.

't Kan zijn, dat de berekeningen zullen falen, door den aanleg van twee lijnen; maar hij, die het eerst gereed is, zal immers van zijne voortvarendheid de beste vruchten plukken."

*— De kamer van koophandel alhier heeft in hare vergadering van 28. Nov. jl. een adres aan de Eerste Kamer der Staten-generaal vastgesteld, tegen de aanneming van het wetsontwerp op de Noorder- en Zuiderspoorwegen.

— De gemeenteraad van Gorkum heeft aan de Eerste Kamer een krachtig adres tegen de regerings spoorwegontwerpen ingediend. De raad geeft te kennen, dat niet alleen uit een politiek en handelsoogpunt de aanneming der regeringsvoordragten te betreuren zou wezen, maar dat de overbrugging te Arnhem en Nijmegen het leven en de bezittingen van duizende landgenooten in 't grootste gevaar brengt. Hoe hooger de overbrugging, hoe hooger ook het vloedwater en des te onberekenbaarder zal de ellende wezen, die een doorbraak doet ontstaan. Komt bij Arnhem of Nijmegen een doorbraak, dan zal het vloedwater *meer dan 4 el staan boven den Zuider- en Noorder Lingedijk*, en zou er dus aan geene redding te denken vallen; met Gorkum zouden de Tielerwaard, de Vijfheerenlanden, de Alblasserwaard, het geheele land van Arkel vernietigd worden, en 't Vaderland *zou een tweede St. Elisabethsnacht beleven!* Het leven van duizenden en tienduizenden wordt dus bedreigd. Gorkum vraagt daarom dringend, dat de Eerste Kamer afweere het *goeds- en lijfsgevaar*.

— Een adres uit Twenthe tegen de spoorwegvoordragten is niet minder krachtig. Daarin wordt gezegd, dat het onbegrijpelijk is, dat »eene meerderheid een, staathuishoudkundig zoo verkeerd en zedelijk zoo onregtvaardig plan, heeft kunnen goedkeuren," 't geen alleen te verklaren is door den invloed van plaatselijke belangen. »Het zij verre van hen, zeggen adress , aan de leden der Tweede Kamer te willen verwijten, dat zij wetens en willens, tegen het voorschrift der Grondwet, die zij bezworen hebben, niet hebben gestemd als vertegenwoordigers van het geheele Nederlandsche volk, maar van bijzondere belangen. Niettemin moeten zij het er voor houden, dat plaatselijke belangen, zij het ook ongevoelig, inderdaad invloed op vele stemmen gehad hebben. Het ligt zoo zeer in de menschelijke natuur, dat het belang op de overtuiging invloed uitoefent, en hoe zou het ook anders te verklaren zijn, dat in den regel de leden uit die streken, welke meest door de ontworpen spoorwegen bevoordeeld zullen worden voor, en de anderen tegen gestemd hebben?

»Ook gelooven adressanten iets te moeten toeschrijven aan de ontaarding van een op zich zelf zoo regtmatig verlangen in eene koortsachtige begeerte, die rede en gemoed benevelt."

— Te Dordt en te Vlissingen zullen de gemeenteraden adressen vóór de spoorweg-ontwerpen aan de Eerste Kamer inzenden. Ook te Tilburg is door den Raad een adres voor de spoorwegontwerpen aangenomen. — Door denzelfden raad is een deel der kazernen met stallen en plein voor *ƒ* 9400 afgestaan aan den heer *de Kanter*, wiens fabriek onlangs afbrandde.

— Te Amsterdam zijn de stadsstallen met het exercitieplein en 6 perc. grasgewas voor *ƒ* 3,270,— verpacht.

— De examens der onderofficieren te Breda zijn bijna allen gunstig afgeloopen.

— Den 3. dezer is aan de hoogeschool te Groningen tot dokter in de chirurgie bevorderd, de heer *J. van der Scheer*, med. et art. obst. doctor te Assen, met *theses*.

— Ter vervulling van twee plaatsen op het stedelijk belasting-kantoor te Breda, heeft het gemeentebestuur aldaar een examen aan de sollicitanten doen afleggen. *Ef. bl.*

*— Uit 's Hage schrijft men ons van de 5 Dec.: »Heden morgen is in de gevangenis alhier ten gevolge van verzwakking overleden de veroordeelde *C. A. Gunkel*, een grijsaard wiens laatste levensjaar zich door zulke voor anderen en hem treurige en noodlottige omstandigheden kenmerkte. Naar men verneemt, moet de overledene tot op de laatste oogenblikken zijns levens toe, in het bezit zijner geestvermogens gebleven zijn, en steeds veel dankbaarheid hebben betuigd voor de onverdiende zorgen van allen, die eenigen invloed op de verzachting van zijn levenslot konden uitoefenen."

— Te Heusden wordt een onderzoek ingesteld over het beheer van 't wees-, gast- en oudemannenhuis, allen rijk begiftigde instellingen; dat onderzoek is opgedragen aan den raadsheer *Bergman* en den regter *Paijen* uit 's Bosch.

*— Eergisteren, zoo meldt men ons uit Meppel van den 2. dezer, is hier een adres in omloop gebragt, 't welk thans reeds zooveel onderteekenaars van de voornaamste burgers vindt, dat het door een bijvoegsel moet vervolgd worden; men treft geen straatje of buurt aan, die niet ruim onderteekenaars aan dit adres heeft geschonken. Het geldt een verzoek aan den raad der gemeente, om het onlangs genomen besluit bij de regeling van het lager onderwijs in te trekken, ten aanzien der verdeeling van scholen in: aanvang-, burger-, tusschen- en armenscholen, en om die te laten, zooals zij nu reeds jaren tot genoegen der burgerij en der pl. schoolkommissie bestaan, onder den naam van burgerscholen.

De vrije keuze, om kinderen naar verkiezing op deze of gene school te plaatsen, zien adressanten nu beperkt; overigens stuit ook de benaming van eene armenschool niet weinig tegen de borst, en vreest men dienaangaande voor verkeerde uitwerking, in meer dan een opzigt. De plaats. schoolkommissie heeft zich deswege bij adres tot Ged. Staten gewend; men is er zeer benieuwd naar, of de raad al dan niet zal luisteren naar zoovele en krachtige stemmen, die zich van alle zijden tegen zijne regeling doen hooren.

*— Uit 's Bosch schrijft men ons van den 18 Nov: »Wij zijn het wintersaizoen binnengetreden en de lange avonduren moet men trachten zoo aangenaam mogelijk door te brengen. Men hoort 't, men spreekt van ze aangenaam door te brengen; nuttig, dat is iets anders. Mogt nu toevallig nuttig en aangenaam hand aan hand gaan, des te beter zou 't zijn; doch daarom bekommert men zich weinig en pleizier hebben is bij ons het motto van vele lieden. Kondt ge 's avonds, bij 't glinsteren van ons gaslicht, — dat 's morgens ten vier ure reeds wordt uitgedaan, zeker niet, omdat dan de zon reeds schijnt! — onze stad eens doorwandelen, waarlijk, al dat rijen en rossen, waaraan wij trouwens niet gewend zijn, zou u doen vragen, of ge u wel in Noordbrabant bevindt. Men hoort van weinig anders, dan van partikuliere dinée's, bals, soirées, enz. waar de heeren en dames uit onzen eersten stand zich ontmoeten, waar de zoogenaamde aristokratie, al is 't dan ook maar eene zeer jonge, zich verzamelt, waar de dames van zekeren leeftijd komen, om te kritiseren, de heeren om, als 't pas geeft, te politiseren en de jongelui om zich te amuseren. In allen gevalle, als er moet gekritiseerd en gepolitiseerd worden is 't, dunkt ons, zelfs uit een moreel oogpunt beter, dat zulks geschiedt op eene dergelijke deftige vergadering, waar de gedachte aan de etiquette een zekeren grens aanwijst en waar de rijke en sierlijke jeugd gedwongen is hare sentimenteele uitboezemingen lucht te geven onder 't oog van personen, die zij welligt liever verwijderd zag. Over het materieel voordeel, 't welk door al deze beweging onzer *haute volee* aan de stad wordt verschaft, willen we thans niets zeggen: modemaaksters en banketbakkers zullen dat welligt beter weten dan wij. Eene zaak echter vreezen wij, dat namelijk de groote, zelfs de overgroote drukte, waarmede men dit jaar de winterpartijen doorzet, oorzaak zal zijn, dat aanstaande jaar, zoo als 't voorgaande, de avonden zullen doorgebragt worden, heel stil met naast den haard een kaartje te spelen *en famille*. Het zou daarom beter zijn nu met zoo te hollen en ook voor een volgend jaar iets op het budget te brengen voor vermakelijkheden. En toch is onze aristokratie, ondanks al die beweging, eenigzins gedrukt door de verandering van woonplaats van sommige harer leden. De kolonel *Noot* is overgeplaatst naar Maastricht, ten einde aldaar, zoo als reeds gemeld is, den generaal-majoor *Kraijenhoff* te vervangen, als inspekteur over de vestingwerken in Limburg; de heer *Telders* is benoemd tot lid van het hoog militair ger. en zal in 't vervolg te Utrecht verblijven; de majoor *v. Launspach*, bevorderd tot luit.-kol der artill., verhuist naar Bergen op Zoom, en kapitein *Nolthenius*, van het bat. mineurs en sappeurs, vertrekt ook naar Utrecht. De eerste der genoemde heeren vooral moet ongaarne, naar men zegt, onze stad verlaten, omdat het Hemelrijk, dat hij letterlijk ten onzent bezit, zulke verandering van woonplaats inderdaad minder gewenscht moet maken. De heer *Telders*, die om zijne bekwaamheid en zijn beminnelijken omgang door een ieder werd hooggeschat, zal te Utrecht zijn, 't geen hij steeds in onze stad was: een sieraad voor den kring, waarin hij zich beweegt. Behoudens eene enkele uitzondering zouden die heeren, zoo als men beweert, wel verkiezen 's Bosch niet te verlaten. De militairen over 't algemeen amuseren zich nog al goed en zijn spoedig aan dit garnizoen gehecht, zoo als reeds ten volle 't geval is met de kavallerie, welke thans sinds kort een deel onzer bezetting uitmaakt."

*— Uit Leijden meldt men ons, dat de heeren *van Wensen* en *Driessen* aldaar aan den gemeenteraad vergunning hebben gevraagd, om het open plein in de Verwerstraat te bebouwen, ten einde de gedeeltelijk afgebrande katoenspinnerij, te Aalten gevestigd, derwaarts te verplaatsen.

Uit de armbesturen der verschillende godsdienstige gezindheden te Leijden heeft zich eene kommissie gevormd, ten einde onderzoek te doen naar den toestand, der jeugdige werklieden in de verschillende fabrieken, en maatregelen aan te wenden tot bevordering der verstandelijke en zedelijke ontwikkeling van de jongens en meisjes, in fabrieken werkzaam.

*— Men verneemt, dat de bekende volksredenaar, de heer *J. H. Zeeman* van Amsterdam, in de aanstaande vergadering der Afdeeling Utrecht van de Nederl. Vereeniging tot Afschaffing van sterken drank, ook voor dames, de spreekbeurt zal vervullen.

— Ds. *ten Kate* te Middelburg heeft het beroep naar Amsterdam aangenomen.

— De *Dr. Cour.* schrijft:

»De Amsterd. Kerkeraad heeft nu een twaal predikanten zamengesteld, die allen behooren de meer liberale rigting in de Hervormde kerk.

»Ds. *ten Kate*, onlangs aldaar beroepen, beh tot de konservatieven op het gebied der godsdie

»Men schijnt alzoo in de hoofdstad bevredig te geven aan de verschillende meeningen. Dit een eisch, die ook nu en dan uit Utrecht w vernomen, maar de Kerkeraad aldaar geeft daar zooals blijkt uit de nominatiën, nog geen geh en kiest alleen predikanten, tot de meer ortho rigting behoorende."

Wij hopen dat onze Kerkeraad zal bewijzen, haar gedaan verwijt niet te verdienen.

— Voor den onlangs overleden Vlaamschen let kundige, *Prudens van Duyse*, zal ook nog in z geboorteplaats, Termonde, een standbeeld opge worden.

— De ook hier ter stede bekende uitstek tenor *Giuglini* is bij de Ital. opera te Parijs engageerd.

De heer *Guglielmi* heeft zich te 's Hage ge tigd, waar hij les in den zang zal geven.

— Te Empel bij 's Bosch is eene Germaans begraafplaats gevonden, waarbij onderscheiden ur

— Een Fransch schrijver, de heer *Michelet*, dezer dagen in een werk over de vrouwen de zaken na van het verminderen der huwelijken vindt die in gebrek aan opvoeding bij het v welijk geslacht en overdadige weelde, waard het huwelijk dagelijks kostbaarder wordt.

TEXEL, 3 Dec. Uitgezeild Tasmania, *Jonker*, naar Macasser.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 5 *Dec.*, 2,72 El.; + AP. 7,67. Gew. 7

De Rijnhoogte te Keulen den 3. Dec. 14 vo 13 voet 4½ duim Rijnl.

[illegible]

3e Klasse. 1e Lijst.

No. 2458 *ƒ* 1500. No. 2704, 14018 en 19 ieder *ƒ* 1000.

2e Lijst. No. 13112 *ƒ* 5000.

3e Lijst. No. 489 *ƒ* 25,000. No. 12399 *ƒ* 20 No. 14840 *ƒ* 1500. No. 6974 en 10198 ieder *ƒ* 10

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede kamer der Stat generaal van gister was aan de orde de voortzet der beraadslagingen over de staatsbegrooting, wel afdeeling Onderwijs Hoofdst. V (*Binnenl. Zak*

De heer *Schimmelpenninck* acht de uitbreidi aan het akademiesch onderwijs te Leiden gegev noodzakelijk. Over het algemeen oordeelt Spr., het geen zaak is, om bij het onderwijs met kar hand te werk te gaan, indien men zich maar het noodige bepaalt, zoo als hier het geval is.

De heer *van Reede van Oudtshoorn* treedt eenige beschouwingen over de verhooging der tr tementen van de hoogleeraren der bespiegel wijsbegeerte te Leijden, welke ten doel heeft splitsing der leerstoelen van taal- en letterkunde die der vaderlandsche geschiedenis. Hij was vroe steeds een voorstander van dergelijke splits Desniettemin zal hij er ditmaal tegen stemmen. waarom? Om de *eenzijdigheid* waarmede de ring ten deze is te werk gegaan, welke in de passing tot onregtvaardigheid leidt. De reger heeft zich alleen tot Leiden bepaald. Als het begi heilzaam is, gelijk de regering erkent, waarom niet die verbetering op al onze hoogescholen in voerd? Mogt de regering daartoe niet kunnen sluiten, dan zal hij tegen het artikel stemmen. bestrijdt de meening van sommigen, dat er in vaderland geen stof aanwezig zou zijn, om alle plaa sen te bezetten. Spr. heeft nog eene andere merking. In 't voorl. verslag is aan de regering ten laste gelegd, dat zij met kwistigheid jegens hoogeschool te Leiden, met karigheid omtrent andere te werk gaat. Hij deelt het eerste verwijt niet, maar de gegrondheid van het andere verwijt niet te ontkennen. Groningen en Utrecht hebben krachtens het organiek besluit in 1815, gelijke re ten. En niettemin zijn twee billijke aanvragen de hoogeschool te Utrecht afgewezen, namelijk voor de bibliotheek en voor de sterrewacht. Hij betwist aan de Leidsche Hoogeschool den voor rang niet. Maar hij wenscht alleen, dat te aanzien van de andere hoogescholen, waarin de dengdelijkheid van het onderwijs noch de kunde der professoren bij geen andere ten achter behoeft te staan, niet met karigheid worde te werk gegaan.

De heer *Sloet* zegt, dat hij vroeger tegen, thans voor de splitsing van dien leerstoel is.

De heer *Zylker* acht de splitsing mede wensche lijk, en is van oordeel, dat vooral in deze zuinig heid niet in gierigheid moet ontaarden. De versprei ding der kennis onzer geschiedenis en letterkunde acht hij het meest afdoende middel, tot opwekking en bevordering van Nationaliteit.

De heer *v. Voorthuysen* vereenigt zich met de

bezwaren, door den heer *v. Reede v. Oudtshoorn* tegen de wijze van splitsing in 't midden gebragt. Spr. geeft op met hoe vele percenten sedert 1854 de begrootingen voor de hoogescholen te Leiden, Utrecht en Groningen zijn vermeerderd. Te Leiden is de splitsing verkregen; te Utrecht niet. En wat hem 't meest verwonderd heeft zijn de redenen, door den minister daarvoor aangevoerd. De min. zegt toch, dat de splitsing te Utrecht niet noodig is, omdat de professoren niet alleen gezind zijn voor het behoud der kombinatie, maar zelfs daaraan de voorkeur geven. Dit mag echter geen motief in deze zijn, men moet alleen de eischen der wetenschap en der behoeften in aanmerking nemen. Is het te Leiden noodig, te Utrecht niet minder. De min. heeft dit zelf in zijne mem. van beantw. erkend. Hij eindigt met den min. te vragen of 't het voornemen der regering is den status quo bij de twee andere hoogescholen te doen voortduren en het regt van vooruitgang alleen toe te kennen aan ééne hoogeschool, of moet deze maatregel doen denken aan eene geleidelijke verbetering?

De heer *Wintgens* brengt hulde aan de belangeloosheid van den hoogleeraar *de Vries*, die de splitsing verlangde, niettegenstaande zijne inkomsten daardoor verminderden, en acht het noodig, dat de studie onzer geschiedenis en onzer taal aan onze hoogescholen meer op den voorgrond werd geplaatst.

De heer *van Hoëvell* dringt aan op de aanwakkering van het industrieel onderwijs, en op inrigtingen daarvoor, waarvoor hij de ondersteuning van het goevernement inroept, met name voor eene school in Twenthe.

De heer *Mackay* bespreekt de zaak van die onderwijzers, die vroeger kerkelijke betrekkingen hebben waargenomen, in vereeniging met die van onderwijzer aan de Gemeentescholen, en brengt dit in verband met de regeling der pensioenen van de onderwijzers, waaromtrent hij het noodzakelijk acht, dat voor alle onderwijzers de toepassing gelijk zij. Ten slotte gaf hij zijn verlangen te kennen, tot partiele verbetering in het hooger onderwijs, zoo lang de wet daartoe er nog niet was.

De heer *Thorbecke* bepaalt zich bij eenige opmerkingen over het onderwijs. Hij vreest dat er ten aanzien der wet op het onderwijs eene soort van bestuur van onderhandsche aanschrijvingen zou kunnen geboren worden, dat hij zeer nadeelig zou achten voor eene goede en getrouwe uitvoering der wet. Na dit voorop gezet te hebben, bespreekt de redenaar eenige bijzondere punten, als: 1. over 't algemeen heeft ook dit onderdeel der begrooting bij hem den indruk te weeg gebragt, dat de minister niet altijd weêrstand heeft geboden aan allerlei personelen en lokalen aandrang. De 2. opmerking van spreker betreft het middelbaar onderwijs, waarvan een voornaam deel zal zijn het industrieel onderwijs. In dat opzigt blijft der regering nog alles te doen over. Zij moest voorgaan, want in dit opzigt zullen partikuliere krachten veelal te kort schieten.

De *min. v. Binnenl. Zaken*, de genoemde sprekers beantwoordende, verklaarde in substantie: 1. dat de aanschrijvingen over de wet op het lager onderwijs gedaan worden naar aanleiding van de inlichtingen die provinciën, gemeenten of inspekteurs vragen zoo omtrent den uitleg der wet, als ten aanzien van punten, die niet bij de wet waren geregeld, meenende de minister dat hij geroepen en verpligt was om zijn gevoelen op dergelijke vragen te kennen te geven; 2. dat de voorgestelde splitsing van den leerstoel in de vaderlandsche geschiedenis en letterkunde was in het belang van de wetenschap, zijnde het voornemen tevens om die splitsing niet terug te houden voor de andere akademiën, zoodra daartoe noodzakelijkheid zal bestaan; 3. dat de regering gaarne zal willen ondersteunen de oprigting van partikuliere scholen voor industrie; 4. dat de zaak der akademie te Delft wettelijk zal worden geregeld, doch dat geene verzekering is te geven omtrent den bepaalden tijd, binnen welken die wet zou worden voorgedragen, en 5. dat de voordragt om kweekscholen en normaallessen op te rigten, is overeenkomstig met de wet op het lager onderwijs, terwijl het onderwijzend personeel, althans de hoofden daarvan, op zeer voldoende wijs zouden zijn te vinden.

De heer *v. Reede* heeft nogmaals over de splitsing zijn gevoelen geuit, waarop de heer *v. Hoevell* te kennen gaf, dat als de minister zich tevreden stelde met het vertrouwen dat spr. in zijne onmiddelijke voorgangers had gesteld, de min. dan al ligt te vreden was; hij was echter van meening dat nu eindelijk de Delfsche Akademie eene hervorming diende te ondergaan, 't geen als eene taak van dit ministerie beschouwd mogt worden.

De heer *Meylink* was niet te vreden over de door den minister gegeven inlichtingen.

De heer *v. Wintershoven* meende, dat het geven van 't onderwijs om niet, waarvan ook de gegoeden zouden genieten, in strijd was met de bedoeling der wet. Spr. meende, dat men daardoor de zaak van 't onderwijs bemoeijelijken en benadeelen zou.

De heer *v. Nispen* stemde met den laatsten Spr. in, waarop de minister zeide bij zijn geuit gevoelen in deze te blijven, en wat de zaak der splitsing betrof, als daartoe eene aanvrage uit Utrecht mogt komen, hij die in ernstige overweging zou nemen.

Ingezonden.

Wij willen hem niet hebben,
Den duist'ren *Chantepie*,
Geen *Graaff* mag ons beheerschen:
Hij hoort aan 's Konings hof;
Wij willen hem niet smaken,
Den Amersfoortschen rook;
Taats blijve in Zeelands streken,
Wij vrij van Zeeuwsche koorts;
Lang kweek' *Ter Haar* zijn bloemen
In de oude Keizerstad;
Steek, Kerkeraad, maar liever
Een *Riehm* ons onder 't hart.

D.

MADRID, 30 November.

In de Baskische provinciën heeft men de loting voor het korps vrijwilligers gestaakt, om het misnoegen dat zij verwekte. De gemeentebesturen hebben, om tot de levering van een hulpkorps van 3000 man te kunnen geraken, besloten, allen die zich tot opname in dat korps mogten aanmelden, eene premie van 4000 realen te geven.

WEENEN, 3 December.

De politie-direktie heeft den dagbladschrijvers te kennen gegeven, dat zij de regerings-beginselen en de staats-inrigting in hunne artikelen niet mogen bespreken.

Men zegt, dat, toen graaf *Rechberg* in het Oostenrijksch ministerie optrad, hij rondweg heeft te kennen gegeven, dat de omverwerping van *Napoleon III* en de restauratie van *Hendrik V* het eigenlijk doel van den oorlog was.

— 5 *Dec.* Met. 5 pCt. 72.50; Nat. 78.50; Bank 903.—; Noord-Bahn akt. —; Credit Anst. 204.10; O-Fr. Spoorw.-akt. 274.—; Lomb. Venet. —; Nieuwe —; W. op Lond. 3 m. 12.40; G. —.—

KEULEN, 5 December.

Prins en prinses *Frederik Wilhelm* zijn op reis naar Berlijn heden hier aangekomen en hebben na een kort oponthoud hun weg vervolgd.

Te Mannheim zijn de verschillende brouwers overeengekomen het bier niet minder te leveren dan 2½ kreutzer. Dadelijk heeft zich daarop eene koalitie gevormd van bierdrinkers, zich verbindende vooreerst voor drie weken geen Mannheimer bier meer te drinken, en zoo de prijs dan nog niet verlaagd is, andere maatregelen te zullen nemen. Deze koalitie groeit dagelijks aan, en hare leden drinken vreemd bier, dat ook 2½ kreutzer kost.

Ondanks de fusionnistische neigingen in den Stockholmschen rijksdag aan den dag gelegd, is de Koning bij zijn bezoek te Christiana zeer goed ontvangen. De reden, waarom de Noorwegers niet met die neigingen zijn ingenomen, is dat zij meer een volk van handel en industrie zijn, en de Zweden meer een militair volk, althans zoo zij zelven meenen.

LONDEN, 4 December.

Uit Rio Janeiro zijn tijdingen ontvangen tot 8 Nov. Men had er vernomen, dat *Urquiza*, president van den Argentijnschen Bond, met geweld zich een doortogt had gebaand tot het eiland Martin Garcia, en na het leger van Buenos Aires te Uredo geslagen te hebben, tegen de hoofdstad op marsch was gegaan.

De prins *de Joinville* heeft, naar aanleiding eener redevoering van den heer *Roebuck*, in een brief in de dagbladen, op de tegen hem ingebragte beschuldigingen verklaard, dat hij geene kaarten van noch plannen tot aanval tegen de Eng. kusten ontworpen of naar Frankrijk gezonden heeft, en dat hij de laatste zou zijn om te wenschen, dat de thans in Frankrijk heerschende beginselen in Engeland wierden overgebragt.

Uit New-York meldt men, dat de Amerikaansche bark E m i l y is aangehouden als verdacht van slavenhandel te drijven, en dat de opvarenden waarschijnlijk zullen worden veroordeeld.

In de Carson-vallei aan de Walker-rivier zijn goudmijnen ontdekt, gelegen aan de oostzijde der Sierra Nevada. Zij belooven niet minder dan die aan de Fraser rivier te zullen opleveren.

Uit Zuid-Amerika verneemt men, dat de Peruviaansche president *Castilla*, zich met 15 schepen en 4000 man op weg begeven hebbende om een inval in Ecuador te doen, onverrigter zake is teruggekeerd, omdat, zeide hij, ten gevolge eener plaats gehad hebbende bestuursverandering, hij geen vijand meer vond. Men beweert echter, dat hij zoo gemakkelijk van zijne overweldigingsplannen heeft afgezien, omdat hij een opstand te Lima duchtte.

In Midden-Amerika wachtte men dagelijks eene *Walker*-expeditie.

Uit Mexiko meldt men, dat *Marquez* zich ten tweedemale voor *Santa Anna* verklaard heeft. Een aanvoerder der liberalen *Mejia*, zou, bij eene expeditie tegen Cordova, schandelijk verslagen zijn; zonder dat een schot gevallen was heeft hij 600 man en duizend geweren verloren. Men moet echter in het oog houden, dat *Mejia* geen liberaal is, maar tot de klerikalen behoort.

PARIJS, 4 December.

De keizer heeft door zijn sekretaris, den heer *Mocquard*, aan de heeren *Shaw*, *Melloz*, *Irving* en *Blackwell*, handelaren te Liverpool, op hunnen brief aan Z. M. waarin zij den keizer inlichtingen vragen, betreffende zijne gezindheid jegens Engeland, het volgende doen antwoorden:

»Paleis der Tuilerien, 30 Nov. 1859.

»Mijne heeren! Gij hebt u regtstreeks tot den keizer gewend, ten einde te weten te komen, *hoedanig zijne gezindheid jegens Engeland is.* Eene groote vrees en een groot vertrouwen kunnen alleen dien stap motiveren. In één opzigt zijt gij aangetast door een denkbeeldig kwaad, dat, naar het schijnt, uw land bereikt heeft met de snelheid eener epidemie; in een ander opzigt rekent gij op de loijauteit van hem, van wien gij een antwoord verlangt. Het was evenwel gemakkelijk u zelven dit antwoord te geven, indien gij bedaard naar de wezenlijke oorzaak uwer bezorgdheid onderzoek hadt gedaan.

»Die oorzaak zoudt gij dan alleen gevonden hebben in al die praatjes, die uwen landgenooten opgedischt werden door de hardnekkige verspreiding van de meest hersenschimmige vrees.

»Tot dusverre bestond er, in alle omstandigheden, geen woord, geen daad des keizers, die regt gaven om aan zijne gevoelens, en bij gevolg aan zijne voornemens jegens uw vaderland, te twijfelen. Hij heeft door zijn gedrag, dat onveranderlijk hetzelfde was, geen oogenblik opgehouden, zich als een trouw en onberispelijk bondgenoot te doen kennen. Hetgeen hij geweest is, wil hij — ik verklaar het uit zijn naam — blijven. De aanstaande deelneming aan dezelfde gevaren in een afgelegen land door Engelsche en Fransche soldaten kan daarvan getuige zijn. Bestrijdt daarom, nu gij voor het vervolg volkomen gerust gesteld zijt, eene dwaling, welke maar al te zeer verspreid is. De groote natiën zijn er, om elkander te waarderen en niet om elkander te vreezen.”

Deze brief is heden het onderwerp van alle gesprekken. Het is echter zoo natuurlijk, dat men geen ander antwoord had te verwachten, dat het verwondering baart, dat men nog de moeite genomen heeft, een epistel aan den keizer te schrijven.

Het eenige wat men nu zeggen kan is, dat de kans eener botsing ten minste vooreerst verwijderd is. Meer valt ook niet te verzekeren. De tijdingen uit Engeland blijven gewagen van de geestdrift waarmede de bevolking vrijkorpsen van *riflemen* vormt; ieder rust zich op eigen kosten uit, en het enthusiasme is zelfs zoo algemeen, dat de vrouwen, al naar hare krachten en de diensten die zij kunnen verrigten, aan de groote militaire vereeniging deel nemen. De brief van den heer *Mocquard* zal aan die nationale beweging niets toevoegen, noch afnemen. En wat Frankrijk betreft, de verdedigingswerken onzer kusten worden in de hoogste mate uitgebreid. Het is echter waar, dat in Bretagne alle zeelieden zullen worden naar huis gezonden, die 40 maanden dienst hebben; gewoonlijk moeten zij vier jaren in dienst blijven. Dit nu is een maatregel ruim zoo veel waard als bovenvermelde brief.

De Engelsche regering heeft ons kabinet doen kennen, dat het deel zal nemen aan het kongres dat den 5. Jan. te Parijs zal worden gehouden. Volgens nadere berigten zal waarschijnlijk lord *Cowley* als eerste gevolmagtigde optreden.

De *Corriere Mercantile* bevat twee dokumenten in de archieven van Bologna gevonden. In het eene beveelt de kardinaal *Bernetti* de gevangenen wegens staatkundige misdrijven naar afgelegen en *ongezonde* plaatsen over te brengen; in het tweede beveelt kardinaal *Spinola* de bastonnade te gebruiken, tot verbetering van kinderen, die als landloopers in de gevangenissen zijn opgenomen.

Rocca d' Anfo, waar de Oostenrijkers garnizoen hielden, zelfs na de sluiting van het verdrag van Zurich, is eindelijk door hen ontruimd, op vertoog onzer regering.

— 5 *Dec.* Rente op tijd 3 pCt. —.—; Fr.-Oost. Spw. 570.—; Sp. 1½ pCt. —, 3 pCt. 43½.

BRUSSEL, 5 December.

Morgen zullen de beraadslagingen aanvangen over het verslag omtrent de verkiezingen te Leuven, waarvan reeds meermalen is gewag gemaakt.

De klerikale pers heeft dat verslag met de grootste onstuimigheid aangevallen. Zaturdag gaf de heer *de Gathal* daarover zijne verontwaardiging te kennen. Dit heeft toen tot een dier onstuimige zittingen aanleiding gegeven, gelijk de geschiedboeken er slechts enkelen kennen. De heer *de Theux* heeft beweerd, dat de pers hier niet behoefde besproken te worden, maar dat het waar was, dat de kanselvrijheid werd beperkt en de beslissing over de weldadigheidswet der bevolking geweld aandeed. De heeren *Rogier* en *Frère* bestreden die bewering met groote scherpte; de laatste trok den heer *Nothomb* in de diskussie, die oudliberaal, in 't vorig klerikaal kabinet reeds de groote wrijfpaal was, terwijl men de eerlijke klerikalen *Dedecker* en *Vilain XIV* steeds met achting bejegende. De minister *Frère* herinnerde aan die ongelukkige stelling van den heer *Nothomb*, welke alleen aan diens »onkunde of onervarenheid” was toe te schrijven. De min. deed ook gevoelen, dat hij geene hooge achting voor een afvalligen liberaal koesterde. Deze, hierover beleedigd, daagde den minister uit. Wat van dit duel komen zal is nog niet bekend, maar de zaak bewijst, hoezeer de gemoederen werden opgewonden door de kwestie der Leuvensche verkiezingen.

ADVERTENTIËN.

** Bevallen van een *ZOON* W. P. OVERVOORDE, echtgenoot van
Utrecht 3 Dec. C. H. DUMONT J. Fz.
Eenige kennisgeving.

** Door 's Heeren goedheid beviel heden zeer voorspoedig van eene welgeschapene *DOCHTER* A. M. DE KROON, geliefde Echtgenoote van
Utrecht, A. VAN DER MOST VAN SPIJK.
6 December 1859.

** Heden overleed ons jongste kindje WILHELM CAREL, oud ruim $2\frac{1}{2}$ jaar.
Houten den C. C. HERMSEN
1 December 1859. D. HERMSEN—GILLOT.

** Op den 3. December 1859, is te Utrecht overleden, de Heer ANTHONIE JOHANNES SOULIER, in den ouderdom van 72 jaren.

** Heden avond overleed, ten gevolge eener langdurige ziekte, mijn hartelijk geliefde en veel belovende oudste zoon ALBERTUS, in den jeugdigen leeftijd van slechts zestien jaren en zeven maanden.
Utrecht, 4 Dec. 1859. A. VLAANDEREN Lz.

** Na een smartelijk lijden van ruim 2 dagen bezweek heden de *jongste* onzer vier lievelingen, WILLEM CORNELIS: In den aanvalligen leeftijd van ongeveer 3 jaren was hij de vreugde van ons huisgezin.
Utrecht, Dr. A. W. M. VAN HASSELT,
3 Dec. 1859. Off. v. Gez. d. 1. kl.
C. G. VAN HASSELT,
Eenige kennisgeving. 's GRAVESANDE GUICHERIT.

** Heden morgen, omstreeks drie ure, overleed tot mijne bittere droefheid, zacht en kalm, mijne hartelijk geliefde echtgenoote JOHANNA VAN DIJK, in den ouderdom van 52 jaren, waarvan ik met haar bijna 20 jaren in gelukkigen echt mogt vereenigd zijn.
Bruglius te Jutphaas, P. VAN DIJK.
5 December 1859.

** Mevr. de wed. Mr. C. VAN MARLE betuigt haren opregten dank voor de menigvuldige blijken van hartelijke deelneming, welke zij bij het overlijden van haren Echtgenoot heeft ontvangen.
Utrecht, 6 December 1859.

** De Militaire Intendant, belast met het toezigt over het Groot Rijks Hospitaal, zal op den 10. December aanstaande, des middags ten twaalf ure, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, ondershand aanbesteden **de leverancie van het Vleesch** voor 's Rijks Hospitaal alhier, gedurende de maanden Januarij, Februarij en Maart 1860 benoodigd, waarvan de betaling maandelijks zal plaats hebben bij de directie van genoemd Etablissement.

Gegadigden worden verzocht hunne inschrijvingsbilletten vóór dien tijd te bezorgen op het Algemeen Bureau van voorschreven inrigting, waartoe eene bus tot dat einde zal geplaatst zijn, en de voorwaarden ter lezing zullen liggen.
De Militaire Intendant voornoemd,
Bon DE WATTEVILLE.

** Door sterfgeval wordt **ter Verkoop aangeboden** eene welbeklante ZADELMAKERS-AFFAIRE, waarbij **te Huur** een BENEDENHUIS waarin de zaak een groot aantal jaren met goed succes gedreven is.
Lange Viesteeg, Wijk C. 176.

** De ondergeteekende berigt aan zijne geëerde stadgenooten, dat bij heeft ontvangen beste **Engelsche Sprot, Castanjes** en **Messinasche Citroenen.** Ook is bij hem voorhanden, beste Winter- en gemarionneerde Haring, gemalen Leng en Rondvisch en groote Bergsche Anchovisch.
Belovende een prompte en civiele bediening.
Het eerste huis op de Vischmarkt bij het stadhuis, K. PRINS.
vroeger bewoond door *P. van den Bos.*
Utrecht den 6. December 1859.

IJzer- Politour.

** Een onovertreffelijk middel om **Kagchels, Haarden**, enz. enz., een duurzaam glimmend zwarte kleur te geven, neemt roest en brandvlekken weg, en verspreidt weinig of geen *reuk* bij het branden der kagchels. Het is verkrijgbaar in blikken bussen van $12\frac{1}{2}$ en 25 Cts. bij:

J. J. L. v. Haarlem. Vreeburg.	J. W. Lebbe. Maarssen.
de Wed. H. Wagener. Voorstr.	van Rhenen. Driebergen.
M. Melder. Stadhuisbrug.	G. van Pijlen. Nieuwkoog.
E. Spithout. Maartensbrug.	En verdere bekende Dépôts.
de Wed. J. de Kok. 't Wijstraat.	

☞ Alleen de *Echte* IJzer-Politour is voorzien van Oranjekleurige Etiketten, men gelieve s. v. p. daarop te letten.

** **WACHIA, TAYKONG en AMIR** of *het Nederlandsch Indisch leger in* 1850, door W. A VAN REES, *Ridder 1e Kl. Orde van den Witten Valk, Gep: Kap: v. h. leger in Ned. Ind.*, met vier Terrein-Kaarten. Prijs **ƒ 3.50.**

Dit werk bevat eene hoogst naauwkeurige en kritische beschrijving van de Krijgsverrigtingen van het Indisch Leger te ***Bantam, Borneo*** en ***Banka*** in het jaar 1850, en zal een nieuw licht verspreiden over tot nu weinig of zeer onvolledig bekende feiten. Voorzien van Geschied- en Staatkundige aanteekeningen en verrijkt met ethnographische bijdragen, biedt het eene onderhoudende en leerzame lectuur aan al zulke officieren, die door grondige beoefening der Indische Krijgsgeschiedenis zich in het vak der Krijgskunde wenschen te bekwamen.
Uitgave van H. NIJGH.

** De ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*, geven uit:

DE HUISVRIEND;
GEMENGDE LECTUUR
VOOR
BURGERS IN STAD EN LAND,
VERZAMELD DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.

Dit reeds gedurende zeventien jaren gunstig bekende Tijdschrift wordt uitgegeven in maandelijksche Afleveringen, elk van 2 à 3 vellen druks in dubbele kolommen imperiaal 8vo, zoodat er jaarlijks **26** vellen verschijnen, die te zamen een lijvig boekdeel uitmaken en door den duidelijken, maar compressen druk den inhoud bevatten van 104 vellen gewoon groot octavo.

De rijke inhoud is verdeeld in schetsen, verhalen, volksoverleveringen, enz., in bijdragen tot natuur-, landen- volkenkennis, in stukjes ons maatschappelijk, burgerlijk en huiselijk leven betreffende, in kleine stukjes van gemengden inhoud, in gedichten en rijmen. Een beoordeelaar zegt van de Huisvriend: »wie eene onderhoudende, afwisselende, nuttige en aangename lectuur verlangt, in een goeden geest geschreven, nu eens ernstig, dan vrolijk, doorgaans in behagelijken stijl, die schaffe zich den Huisvriend aan.«

De prijs van den Huisvriend is voor iederen jaargang **ƒ 3—00.**

Men teekent in bij alle Boekhandelaren in dit rijk, bij wie enkele afleveringen ter inzage te bekomen zijn.

Inhoud van de 11de Aflevering van den loopenden jaargang. *Meisjesbrieven;* OTTILLIE WILDERMUTH *nageschreven door* J. J. A. G. — *Een goed huismiddel.* — *Voorheen en thans.* — *De Westmans-eilanden; naar* Dr. G. HARTWIG. — *Geweten.* — *De meisjes-verkoop.* — *Een woord van* LESSING. — *Volksverhalen uit Bretagne; naar* CLAIRE VON GLÜMER: IV BERTRAND DU GUESCLINS *wonderlijke vrijerij en huwelijk.* — *In 't gebergte.* — *Post hoc — ergo propter hoc; of omdat het daarna gebeurt, gebeurt het ook daarom.* — *Overdragtelijk.* — *Stonden des heils.* — *Opmerkingen van een oud man.*

** Bij C. VAN DER POST Jr., te Utrecht, ziet het licht

Een nieuw Prachtwerk:

DE MOLENAARSDOCHTER,

vrij naar ALFRED TENNYSON,
door **A. J. DE BULL,**
Geïllustreerd met Negentien fijne Staalplaten en smaakvol gebonden.

☞ De namen TENNYSON en DE BULL waarborgen iets degelijks, en maken alle verdere aanprijzing overbodig.

Ook zijn nog eenige Exemplaren te bekomen van:

FANTAISIE EN KUNST,

Gedichten van **S. J. van den Bergh, A. J. de Bull, Didymus, Werndlij, W. J. Hofdijk, J. J. L. ten Kate. C. G. Withuijs, W. J. van Zeggelen.**
Met zes kenrige Staalplaten, rijk gebonden.

** Bij de Boekhandelaren Wed. BORLEFFS en TEN HAVE, L. 169 te Amsterdam, verschijnt de 12e druk van

AALTJE

DE VOLMAAKTE EN ZUINIGE KEUKENMEID. Leerende op de minst kostbare, gemakkelijkste en smakelijkste wijze Braden, Koken, Stoven, Inleggen, Konfijten, Droogen, Bakken, enz. enz. — gevolgd door eene **HUIS-APOTHEEK.** ƒ 1,20.

Dit beroemde Kookboek, geheel op de hoogte van den tegenwoordigen tijd gebragt, behoeft geene aanbeveling, daar er zeker reeds meer dan 20,000 Exemplaren verkocht zijn.

BETJE

DE GOEDKOOPE KEUKENMEID.
2e druk. Prijs 60 cents.

** DE PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een onvergelijkelijk geneesmiddel in gevallen van *ongesteldheid* der vrouwen eigen. De dochter van Mevrouw Z....... te Groningen, bevond zich sedert geruimen tijd in een zeer slechten staat van gezondheid; hare moeder deed haar onderscheidene geneesmiddelen gebruiken, zonder dat de jonge jufvrouw de minste verbetering in haren toestand ondervond Eindelijk besloot zij de pillen van *Holloway* aan te wenden, waardoor de ongesteldheid in drie weken tijds aanmerkelijk verbeterde. Tien dagen later was de zieke geheel hersteld en bevindt zich sedert dien tijd volmaakt wel.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volg: Doosjes Pillen à ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 6,75, ƒ 13,50, ƒ 20,50. Potjes Zalf à ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 13,85, ƒ 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244. en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'S etablissement.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 5 December.

Tarwe in een doen, 132 ℔ h. Pools. ƒ 325; 127 ℔ Vries. ƒ 275. — Rogge iets lager; 126 ℔ Pruis. ƒ 212; 127 ℔ dito ƒ 213; 117, 118 ℔ Arch. ƒ 182, ƒ 184; 120, 121 ℔ Petersb. ƒ 185, ƒ 187; op levering williger; April ƒ 192, ƒ 193; Mei ƒ 194, ƒ 195; Junij ƒ 196, ƒ 197. — Garst in een doen; 113, 115 ℔ Dantzigter ƒ 200, ƒ 208.

ROTTERDAM, 5 December.

Granen. Tarwe. Door de vriezende weersgesteldheid der laatste dagen was Zeeuws. Vlaams. en Overm. ruim aangevoerd en bragt voor de gewone soorten naauwernood vorige prijzen op; goede en puike jr. ƒ ... à ƒ 10.25; mindere ƒ 8.20 à ƒ 9.50 De puikste Nieuwe ƒ. 9. à ƒ 9.40; middelbare ƒ 8.50 à ƒ 8.75; geringe ƒ ... à ƒ 8.25. Rogge Overm. Zeeuws. en Vlaams. als ... ƒ 6.50 à ƒ 7.30. Gerst Zeeuws. Vl. en Overm. 10 ... lager; Winter ƒ 4.80 à ƒ 6.10; dito Zomer ƒ 4.80 à ƒ ... Haver Zeeuws. en Inl. Korte ƒ 3.30 à ƒ 5; dito L... ƒ 2.20 à ƒ 3.90. Boekweit op 140 ℔ N. Noord... ƒ 183, ƒ 185, ƒ 186, ƒ 188, ƒ 190; Fransche ƒ 19...

SCHIEDAM, 5 December.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust ƒ 13.25 Jenever ... ƒ 19.75. Amst. proef ƒ 20.00. Alles zonder de ...ting. Spoeling per Ketel ƒ 1.30.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Ne... Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenb...*

Dec.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr. N â.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerk...
4	2	zzw.	4.5	761.72	24.3	—17.1	0.79	0.	Betrokken
	0	zzw.	11.0	57.40	3 . 3	— 7.9	0.89	0.	Idem.
5	-	zw.	18.0	52.18	36.0	— 1 8	1.91	2.8	Idem.
	2	zw.	19.0	51.15	40.3	— 0.7	0.92	0.1	Idem.
	10	wzw.	12.0	54.02	41.0	+ 2.2	0.93	0.2	Idem.
6	8	zzw.	2.0	53.19	39.6	+ 2.0	0.97	0.2	Idem.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 3 December 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{1}{16}$	$63\frac{1}{4}$	63...
dito dito	3	„	$75\frac{1}{8}$		
dito dito	4	„	97	$97\frac{1}{2}$	97...
Amortisatie-Sindikaat.	$3\frac{1}{2}$	„	$92\frac{3}{4}$		
Handelmaatschappij. .	$4\frac{1}{2}$	„	$125\frac{3}{4}$	126	
Oost-Indische Leening	4	„	96		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	52		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$32\frac{9}{16}$	$32\frac{11}{16}$	32...
Obligatien	3	„	$43\frac{5}{8}$		43...
Binuenl. Schuld	3	„	$42\frac{3}{8}$	$42\frac{1}{2}$	
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{3}{4}$		
dito 1856/59 . . .	3	„	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{1}{4}$	
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$103\frac{7}{8}$	104	
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	$102\frac{1}{8}$		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$84\frac{11}{16}$		
Certifikaten 1840 . . .	4	„	$80\frac{5}{16}$	$80\frac{3}{8}$	
Cert. bij *Stieglitz* . . .	4	„	$80\frac{5}{16}$	$80\frac{3}{8}$	
dito 5e Serie	5	„	90	$90\frac{1}{16}$	
dito 1855 6e Serie . .	5	„	$99\frac{1}{2}$	$99\frac{9}{16}$	
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	„	$95\frac{7}{8}$		
dito dito	3	„	$63\frac{15}{16}$		
Certifik. van Assign. .	6	„	62	$62\frac{1}{4}$	
POLEN.					
Obligatiën	4	pCt.	$78\frac{1}{2}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$54\frac{3}{4}$	$54\frac{11}{16}$	54...
Oblig. Rente Am. . . .	5	„	$73\frac{3}{4}$	74	74
dito dito Nat. 1854 . .	5	„	$58\frac{3}{8}$	$58\frac{5}{8}$	58...
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$28\frac{7}{8}$	$29\frac{1}{8}$	
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	$99\frac{1}{4}$		
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855 . .	1	„	$12\frac{7}{8}$	$13\frac{9}{16}$	13...
Venez. Oblig.	3	„	27	$27\frac{3}{16}$	27...
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	„	$16\frac{9}{16}$	$16\frac{11}{16}$	
Mexiko, Obl.	3	„	$20\frac{7}{8}$		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	$81\frac{3}{4}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.